Mobilisering og utviklingsarbeid

Professor Dag Jørund Lønning

HØGSKULEN FOR LANDBRUK OG BYGDEUTVIKLING

KVA UTLØYSER DEI SKAPANDE KREFTENE I MENNESKET?

DEN BUANDE OG OM DET Å STÅ MIDT I VERDA

ZARATHUSTRA OG KAMPEN MOT ERKEFIENDEN, TYNGDEN

Å verdiskapa

eller

å bli verdiskapt?

DET er spørsmålet

Jo visst kan me påverka «utviklinga»!

FINST DET ENNO NOKO Å FINNA?
- I DEN EVIGE LEITINGA SIN TIDSALDER

FOR-BRUKARAR OG PRODUSENTAR

ELLER

AKTIVE SAMFUNNSDELTAKARAR MED ANSVAR?

Finst det andre krefter enn marknadskrefter?

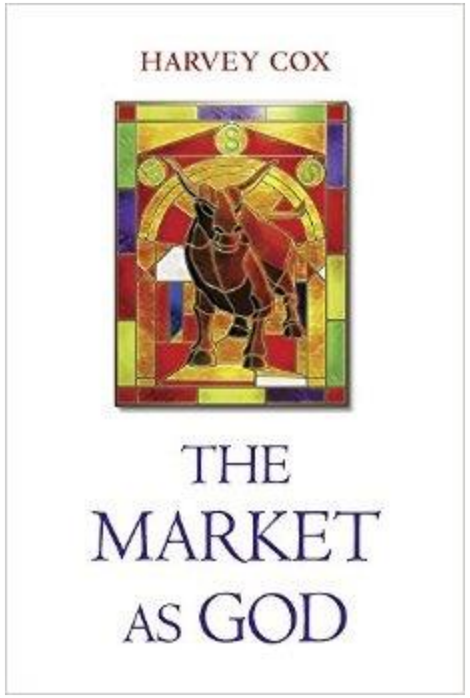

Fellesskaping i ei individualistisk tid

Ein gordisk knute?

Mobiliseringas gylne regel:

- Den/dei som skal mobiliserast må kjenna eigarskap til mål/ide, kjenna at 《dette handlar om meg/oss》.

- Tek ein ikkje denne involveringa på alvor, vil mobilisering ***alltid*** mislukkast.

I realiteten beveger me oss FRÅ og ikkje mot eit meir deltakande samfunn.

Avstanden mellom menneske og menneske og makt aukar. Fleire menneske opplever at deira røyst ikkje betyr noko.

To store farar trugar visjonen om eit levande *demos kratos («makt til folket»)*:

EKSPERT: Leiaren av det siste ekspertutvalet, Jørn Rattsø, offentleg oppmodar til «politisk brutalitet» - som knappast kan lesast annleis enn som ei oppmoding om overkøyring av folkemeininga, skriv Dag Jørund Lønning. Foto: Scanpix

Ekspertveldet Noreg

Ekspertrøysta er eit partsinnlegg, ikkje sanning. Framveksten av ekspertutval undergrev det norske demokratiet.

Dag Jørund Lønning Professor i nyskaping og rektor ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling

Publisert: 13.feb. 2015 08:45 **Oppdatert:** 13.feb. 2015 08:45

Nok ein «ekspertrapport» er framlagt. Denne gongen frå det såkalla

BT MENINGER PÅ TWITTER:

Tweets

Follow

Kvar statsråd ***sitt*** sjølvoppnemnde ekspertutval?

Vertikaliseringsprosessar

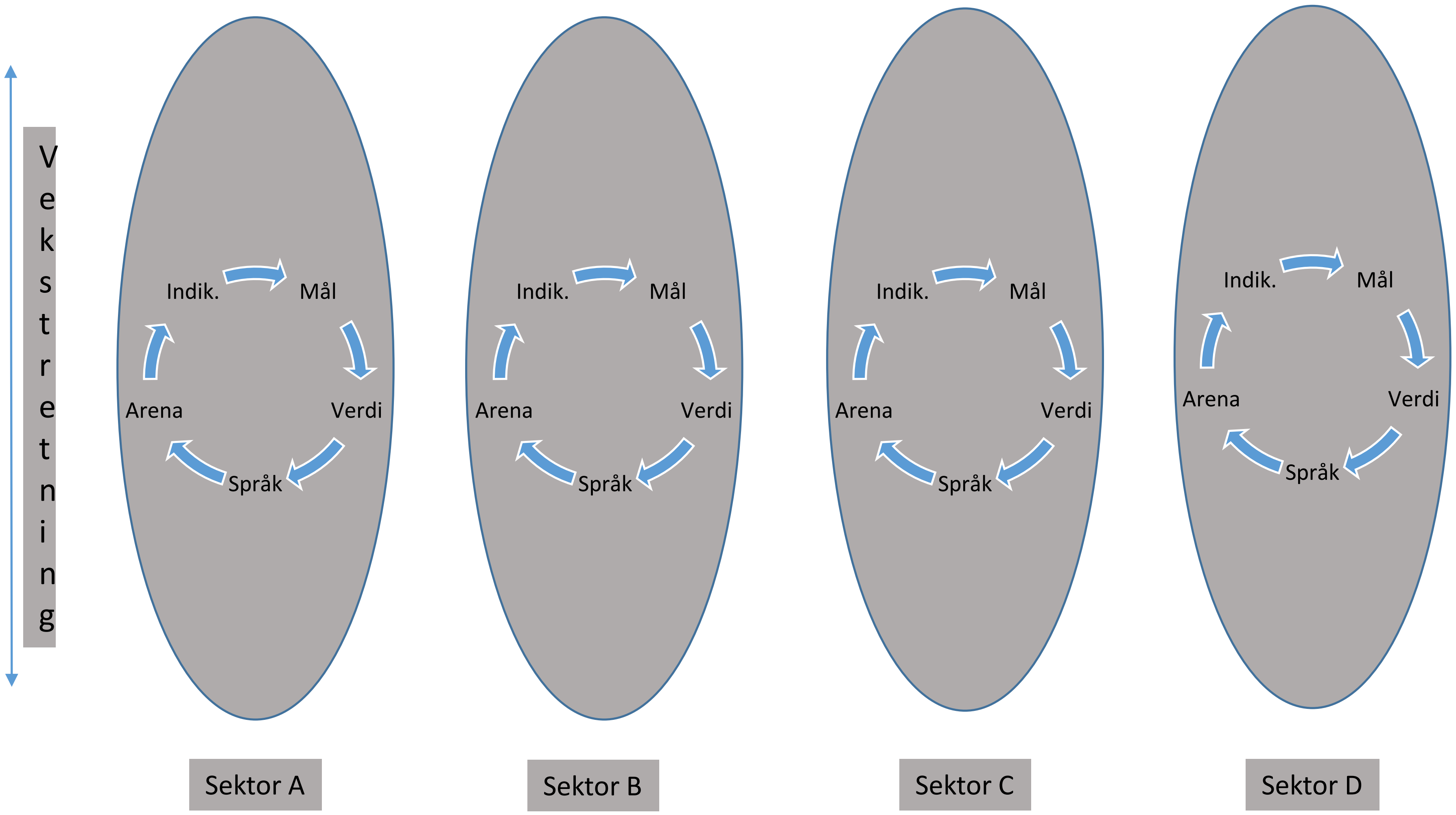

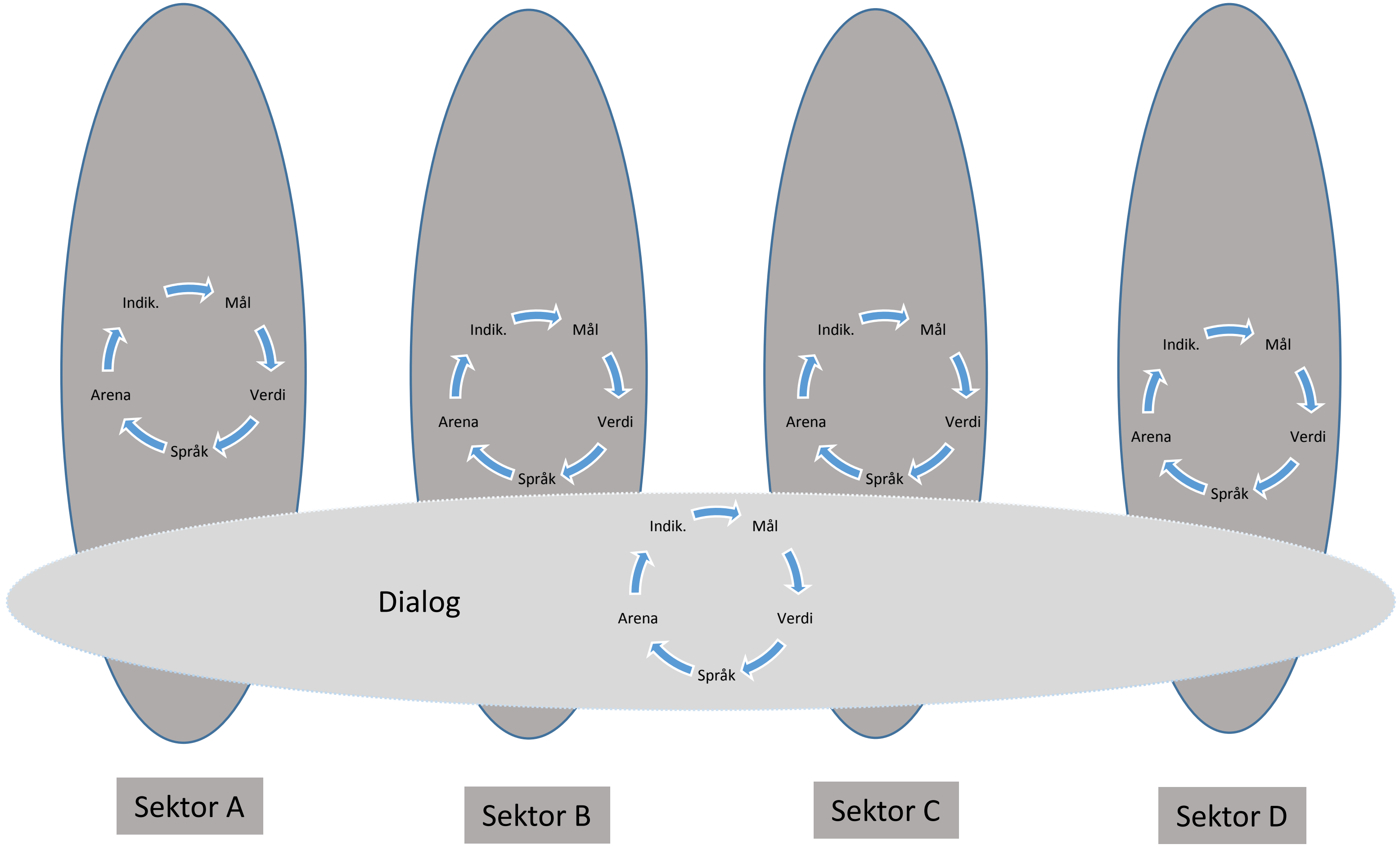
Indik.
Mål
Verdi
Språk
Arena
Indik.
Mål
Verdi
Språk
Arena
Indik.
Mål
Verdi
Språk
Arena
Indik.
Mål
Verdi
Språk
Arena
Dialog
Indik.
Mål
Verdi
Språk
Arena
Sektor A
Sektor B
Sektor C
Sektor D

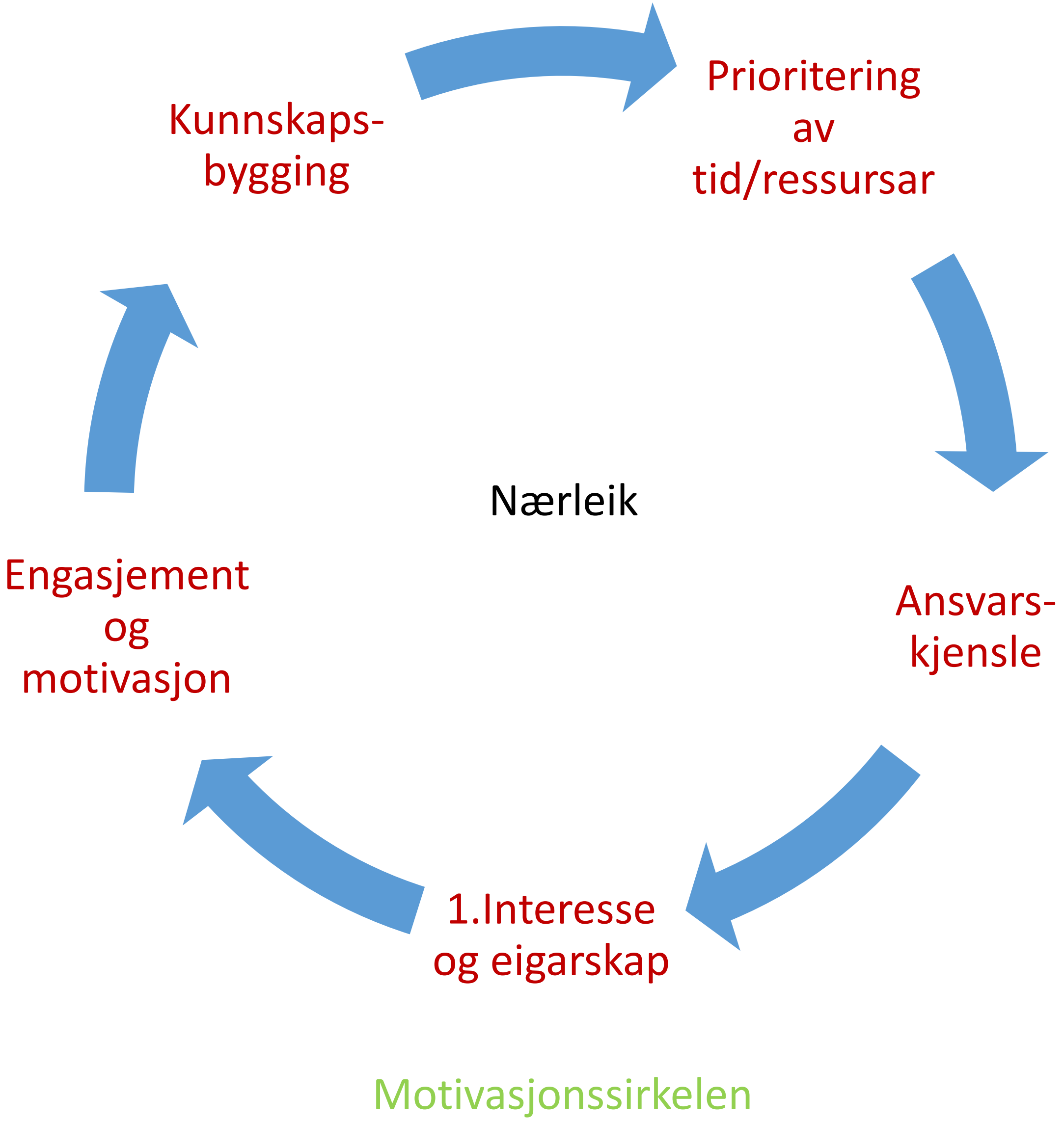
Kunnskaps-
bygging
Prioritering
av
tid/ressursar
Nærleik
Ansvars-
kjensle
1.Interesse
og eigarskap
Engasjement
og
motivasjon
Motivasjonssirkelen

Kjelda til det nye i verda

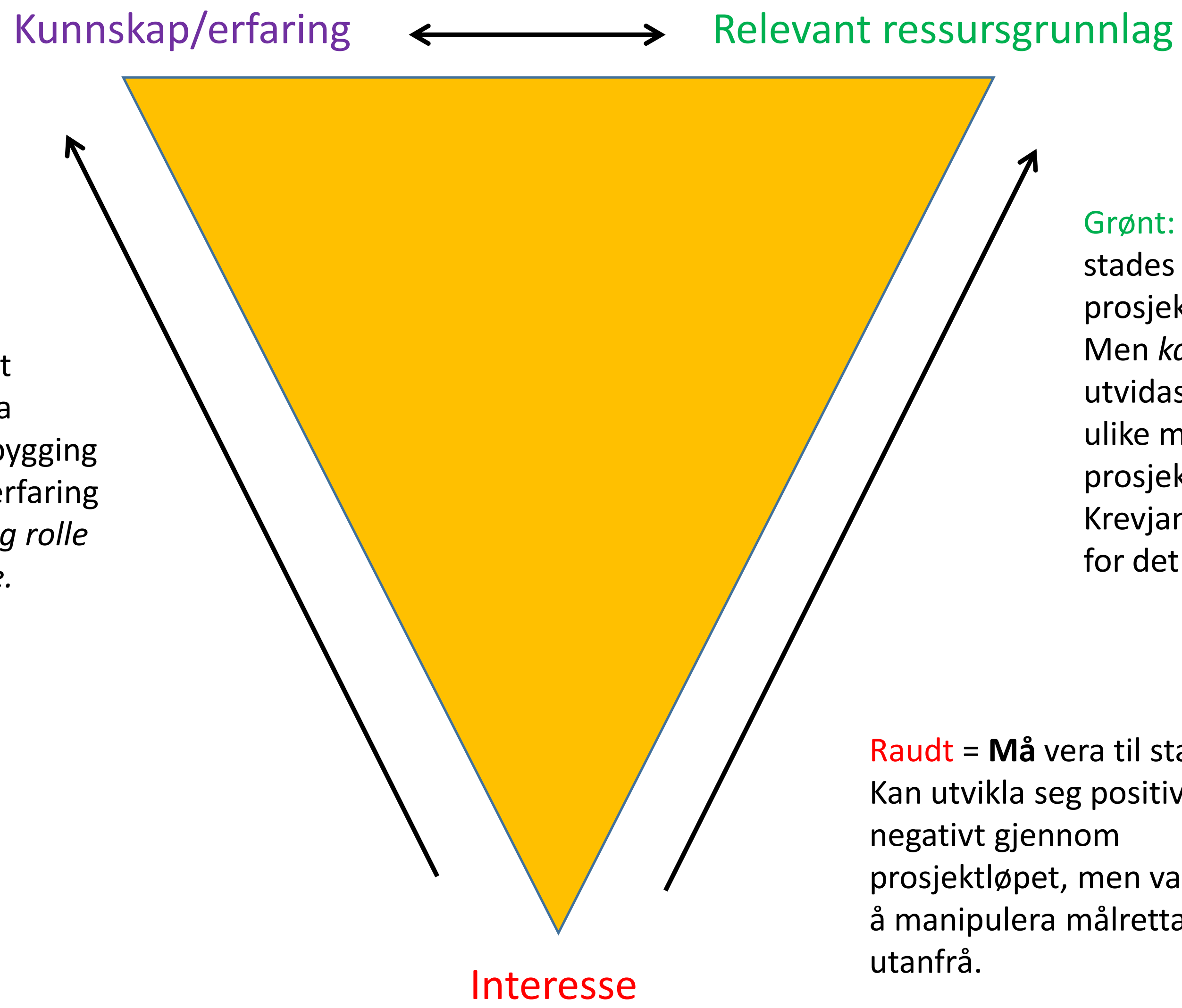

Lilla: Kan utviklast gjennom målretta kompetanseoppbygging og/eller direkte erfaring over tid. *Naturleg rolle for det offentlege.*

Grønt: **Bør** vera til stades på prosjektnivå.
Men *kan* utvidast/utviklast på ulike måtar gjennom prosjektløpet.
Krevjande rolle å ta for det offentlege!

Raudt = **Må** vera til stades.
Kan utvikla seg positivt eller negativt gjennom prosjektløpet, men vanskeleg å manipulera målretta utanfrå.

Primær forankring i eit nyskapingsprosjekt

Medverknad og deltaking er *ikkje* det same:

Medverkar	***Deltakar***
Andre «eig» prosessen	Eg er deleigar
Andre spør om mine tankar om deira innspel/utspel	Mine tankar/innspel er sjølve ressursane i prosessen
Ikkje ansvar for at prosessen blir vellukka	Direkte ansvar i prosessen
Rett til medverknad, men prosessen er ikkje avhengig av at eg deltar	Utan meg stoppar prosessen
Verktøy:	
Høyring / infomøte ol	Dialog / mobilisering
Prosjekt: Mål, delmål og indikatorarar er klare	Prosess: Verdiskaping, innovasjon, deltakarane og deira kunnskap er ressursgrunnlaget

Deltakande demokrati:

Å etablera fleire arenaer der folk kan medverka direkte i demokratiske prosessar, eller i utforminga av strategiske planar og val som direkte vedkjem eiga framtid.

Byggjer på heilt grunnleggjande kunnskap om frivillig deltaking:

Menneske som får ansvar, tek ansvar.
Menneske som opplever å bli høyrte, opplever å få noko att for å delta, dei blir også med neste gong (og motsett).

Ansvar gir engasjement gir deltaking gir større berekraft.

PARTICIPATORY DEMOCRACY

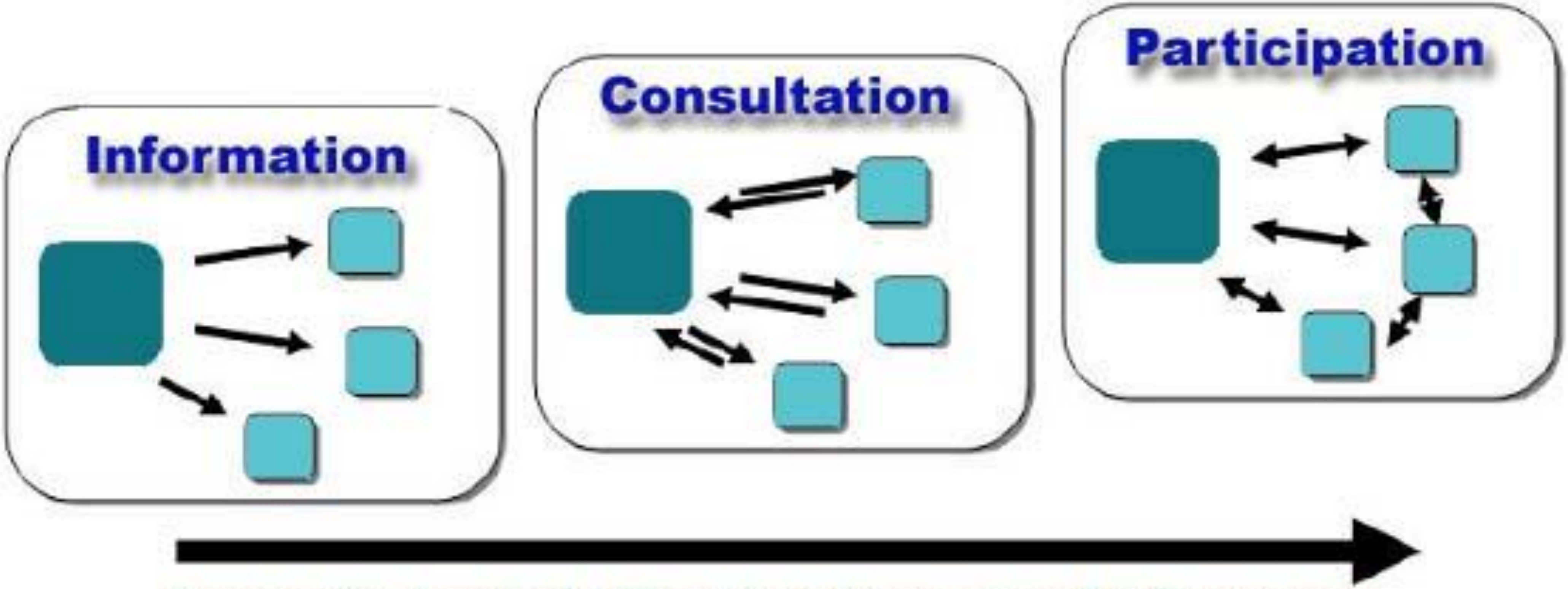

Increasing level of citizen involvement and influence on Policy-making

Source: OECD

NEI, me er ikkje best på lokaldemokrati. Andre gjer det slik (modell for utvikla deltakande demokrati):

Raudt = Tiltak/satsingar som rettar seg mot fleire grupper samstundes

Grønt = Tiltak/satsingar som rettar seg primært mot ei gruppe, men der ein likevel har eit medvit om potensiell fleirbruksverdi

Gult = Tiltak retta mot **ei** gruppe utan medvit om potensiell fleirbruksverdi

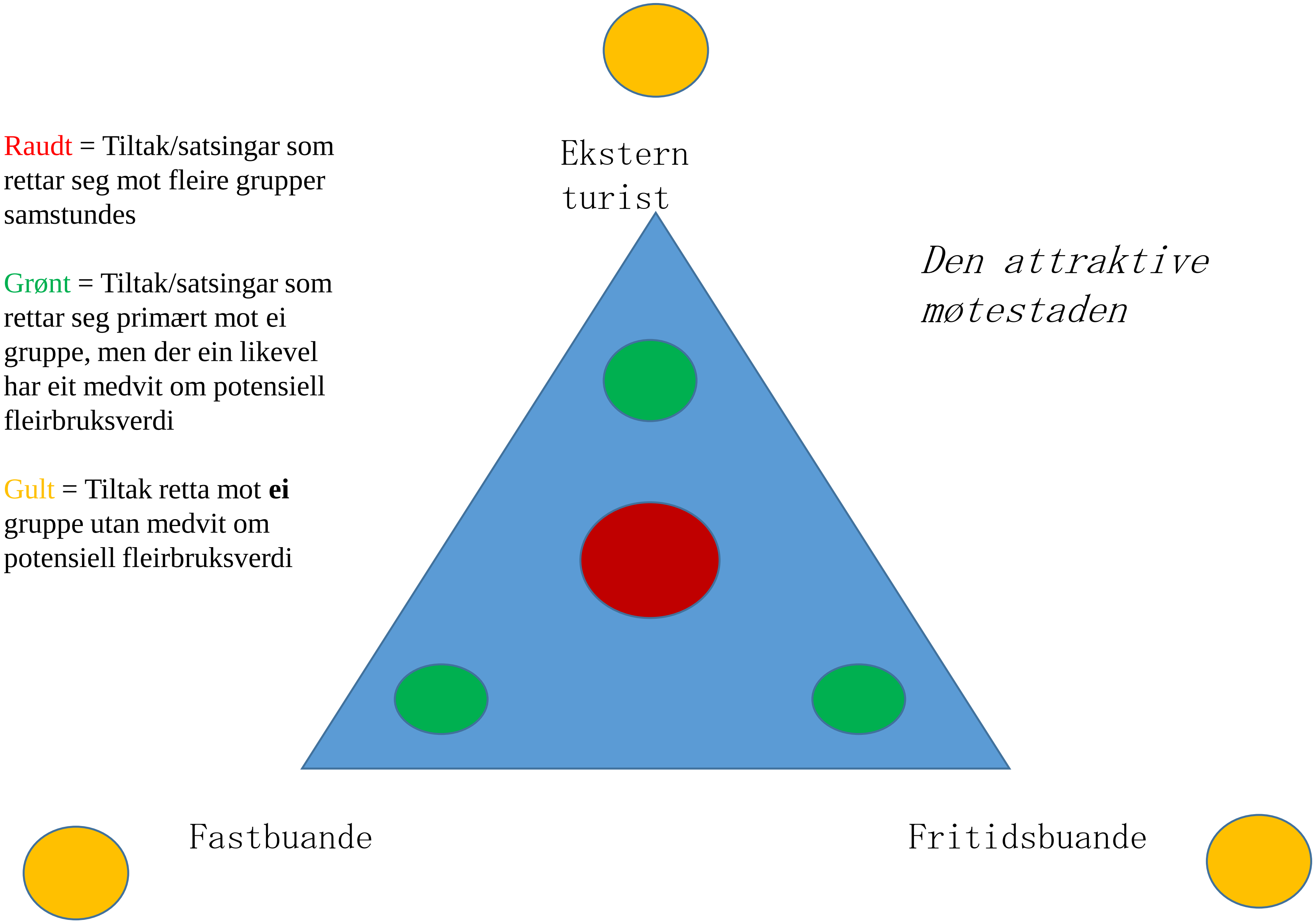

Viktig påminning i ei haustingstid:

Alle trur at treet er opptatt av frukta. Men treet er eigentleg opptatt av frøet.
Og her ligg også forskjellen på alle dei som berre nyt og dei som skaper.

F. Nietzsche

Private gode

Frukt

Lokal foredling

Varer

Tenester

Opplevingar

Privat bruk av kollektive symbol

Ny fellesverdi gjennom positiv tilbakemelding frå marknaden

Fellesgode

Frø

Biologisk mangfald

Miljøvenleg produksjonsmåte

Landbruk og dyrehald

Historia om region og landskap

Regionale symbol/særtrekk

Kulturarv

Folkekultur og folkeliv

Trivselsverdiar

Realkompetanse og personlege røynsler

Marknadsverdi

= produkt + historie (historie er formidla verdi av fellesgoda)

Omsetjing til privat verdi

Det kulturelle landbrukslandskapet som innovasjonsallmenning

Dag Jørund Lønning, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling

Verktøy Signer Kommentar

Korleis engasjera og mobilisera i ei tid
vitetar?

møter denne krevjande utfordringa. Folk
r er no og nedfelt i plan og bygningslov.
ksis? Rett til å levera eit høyringssvar?

bilisering som går langt vidare: dialog-
ear, mål og utfordringar. Gjennom dette
øve til å skriva seg inn i oppgåvene. Ein
e mål og planar, men som ein aktiv og
n.

mokrati, eit folkestyre som i større grad
mfunnsutviklarar. Me treng rett og slett
g Jørund Lønning.

ng og rektor ved Høgskulen for landbruk og
ange år med forsking og utviklingsoppdrag
ve ei lang rekke bøker og forskingsartiklar.

nen den har og eit særleg fokus på jærre-
sjonslandskap og eit framveksande urbant

9 788293 351115

DIALOGBASERT UTVIKLING Dag Jørund Lønning

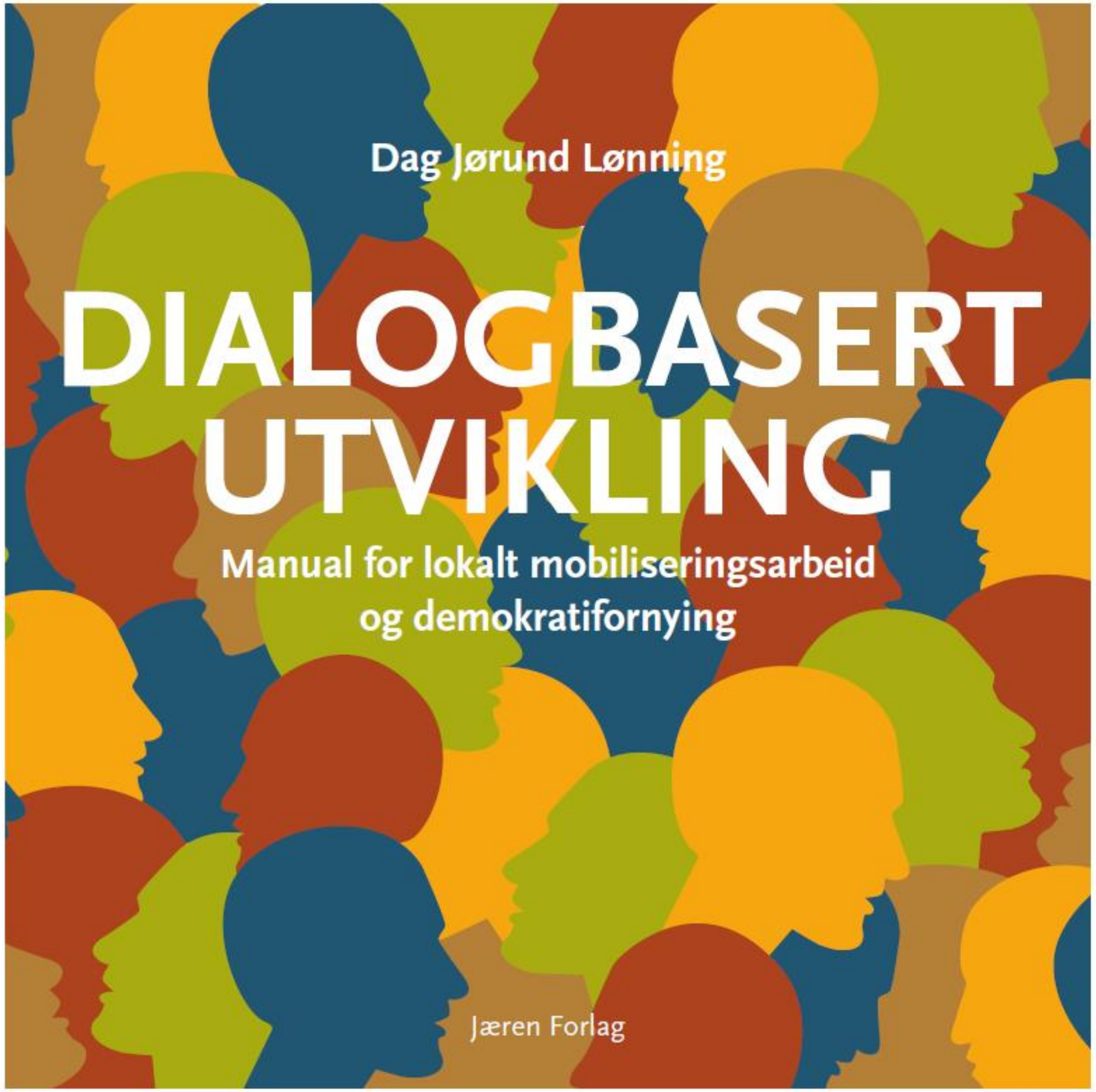

HLB
HØGSKULEN FOR LANDBRUK OG BYGDEUTVIKLING

JÆRSMIÅ

Prinsipp for nyskapande og berekraftig arealforvalting i jærregionen

Prinsipperklæring I om jordvern og bustadbygging:
Ja, me kan både verna matjorda og bygga for ei veksande befolkning!

Prinsipperklæring II om næring, natur-/kulturvern og friluftsliv:
«Privat eigedom. Velkommen!» Eit dialogbasert verdiskapingsprogram for jærlandskapet

www.dialogportalen.no

ÆRSMIÅ

Kjempeinteresse for Jærsmiå og dialogarbeide

Det var smekkfull festsal (200 menneske) i Klepp rådhus då Jærsmiå inviterte til open dialogkveld med tema "kor...

alogbasert

arealutvikling i jærregionen

LES MER...

Dialogbloggen

Kvifor dialog?

I Jærsmiå